

Criminal Compliance program RBP

Úvodní ustanovení

Prostřednictvím tohoto Criminal Compliance Programu (dále také jako „**Program**“ nebo „**CCP**“) RBP, zdravotní pojišťovna, IČ: 476 73 036, se sídlem Michálkovická 976/108, Slezská Ostrava, 710 00 Ostrava, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Ostravě, oddíl AXIV, vložka 554 (dále jen „**RBP**“) vytváří systém interních opatření a postupů za účelem prevence, detekce a reakce na trestněprávní či jiná závažná protiprávní jednání či hrozící nebo vzniklé škodní události, včetně pokusu, návodu nebo organizátorství v rámci RBP (tj. nad rámec neetického jednání oznámeného a řešeného dle Etického kodexu RBP), dále jen „**Závažná protiprávní jednání**“, aby tak chránila RBP před případnými negativními následky spojenými s trestní odpovědností či odpovědností za jiné protiprávní jednání přičitatelné RBP.

RBP vydává Program formou interní směrnice, přijaté na základě rozhodnutí výkonného ředitele RBP (dále jen „**Směrnice**“).

Směrnice tvoří nadstavbu dalších vnitřních předpisů, které stanoví zásady a pravidla legálního chování v dílčích konkrétních oblastech zájmu, a tvoří s nimi komplexní systém na ochranu RBP proti Závažným protiprávním jednáním, aby tak veškeré aktivity RBP a všech dotčených osob byly v souladu s právním řádem České republiky.

Tato Směrnice **obsahuje** úpravu následujících oblastí, a to pro interní potřeby RBP:

1. Cíle Programu
2. Právní rámec odpovědnosti právnických osob za trestný čin a přešupek
3. Možnosti vyvinění se z trestní odpovědnosti a přešupku právnických osob
4. Předmět Programu
5. Systém Programu
6. Jednotlivé prostředky compliance programu
7. Analýza rizikových činností v rámci RBP dle topo
8. Odpovědnosti a pravomoci v Programu
9. Povinnosti zaměstnanců
10. Závazky RBP v rámci Programu
11. Školení pravidel dle Programu
12. Oznamování Závažných protiprávních jednání
13. Prověřování porušení Programu
14. Nápravná opatření dle Programu
15. Následky porušení Programu
16. Přílohy

1. Cíle Programu

Na základě této Směrnice zavádí RBP Program, na základě kterého si RBP stanovuje následující **cíle**:

- zajistit soulad interních pravidel chování s povinnostmi vyplývajícími z právních předpisů, závazných norem a rozhodnutí orgánů veřejné moci a dalších dotčených subjektů, které dopadají na činnost RBP v oblasti trestní či jiné deliktní odpovědnosti právnické osoby
- efektivní a systematické omezování škod, ohrožení aktiv, možného uplatňování trestněprávní odpovědnosti nebo regulatorního postihu a poškozování dobrého jména RBP
- vytvořit komplexní a vzájemně provázaný Program na míru RBP, který bude zajišťovat fungování všech přijatých opatření v rámci efektivní detekce a reakce na Závažná protiprávní jednání, zejména řádné, nestranné a nezávislé prověření těchto jednání a odpovídající reakci, stanovení odpovědností za tuto oblast a rychlou nápravu způsobených škod či jejich předcházení
- netolerovat jakoukoliv protiprávní činnost v rámci RBP
- vyvinout v rámci RBP maximální úsilí za účelem se vyvinut z případně spáchaného Závažného protiprávního jednání (tj. správního deliktu nebo trestného činu)
- odstranit následky Závažného protiprávního jednání v rámci RBP a minimalizovat škody.

2. Právní rámec odpovědnosti právnických osob za trestný čin a přestupek

Právní rámec trestněprávní odpovědnosti právnických osob určuje především zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „**topo**“), ve znění pozdějších předpisů, a to zejména zákona č. 183/2016 Sb., který zavedl, kromě výrazného rozšíření okruhu trestných činů, za které odpovídají právnické osoby, také zakotvení širší možnosti exkulpace (vyvinění) právnické osoby. Nestanoví-li topo jinak, použije se zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění a v řízení proti právnické osobě zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, v platném znění.

Spáchání trestného činu právnickou osobou vyžaduje kumulativní splnění podmínek: jde o protiprávní čin, který není uveden v negativním výčtu topo (§ 7 topo), protiprávní čin je spáchán v zájmu nebo v rámci činnosti právnické osoby a je spáchán osobou uvedenou níže a takový protiprávní čin je přičitatelný právnické osobě.

§ 8 odst. 1 topo stanoví, že *Trestným činem spáchaným právnickou osobu je protiprávní čin spáchaný v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak:*

- *statutární orgán nebo člen statutárního orgánu anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat,*
- *jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost,*
- *ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku a následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo*
- *jiný zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů, jestliže jí ho lze přičítat proto, že jednal:*

- *na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob výše uvedených pod písm. a) až c), anebo*
- *proto, že orgány právnické osoby nebo osoby výše uvedení pod písm. a) až c) neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.*

Právnická osoba sama protiprávní čin nepáchá, ale protiprávní čin se právnické osobě tzv. přičítá. Koncept přičitatelnosti spočívá v tom, že právnické osobě se přičítá protiprávní čin, který byl spáchán v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti některou z osob vyjmenovaných v § 8 odst. 1 písm. a) až c) topo (viz výše) bez dalšího, a v případě zaměstnance právnické osoby nebo osoby v obdobném postavení za přistoupení korektivu podle § 8 odst. 2 topo¹

Právní rámec odpovědnosti právnické osoby za přešupek stanoví zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky, v platném znění.

§ 20 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přešupky stanoví, že „Právnická osoba je pachatelem, jestliže k naplnění znaků přešupku došlo jednáním fyzické osoby, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přešupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu; za porušení právní povinnosti uložené právnické osobě se považuje též porušení právní povinnosti uložené organizační složce nebo jinému útvaru, který je součástí právnické osoby.“

§ 20 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přešupky stanoví, že „Za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přešupek považuje

- a) *statutární orgán nebo člen statutárního orgánu,*
- b) *jiný orgán právnické osoby nebo jeho člen,*
- c) *zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů vyplývajících z tohoto postavení,*
- d) *fyzická osoba, která plní úkoly právnické osoby,*
- e) *fyzická osoba, kterou právnická osoba používá při své činnosti, nebo*

¹ Právnické osobě lze přičítat spáchání trestného činu uvedeného v § 7, jestliže byl spáchán

a) jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až c), nebo

b) **zaměstnancem** uvedeným v odstavci 1 písm. d) na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až c) anebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) až c) neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména **neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.**

f) fyzická osoba, která za právnickou osobu jednala, jestliže právnická osoba výsledku takového jednání využila.“

3. Možnosti vyvinění se z trestní odpovědnosti a přestupku právnických osob

Zákon o odpovědnosti za přestupky a topo zároveň zavádí možnost RBP jako právnické osoby se vyvinít z trestní odpovědnosti, a to „pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu uvedenými osobami zabránila.“ Požadavky kladené na právnickou osobu stanoví identifikovat, analyzovat a ošetřit svoji činnost ve vazbě na význam citovaného ustanovení. Smyslem zákona není trestat dobře řízené a spravované právnické osoby, ale má je motivovat k vyvinutí maximálního možného úsilí a přijetí adekvátních opatření pro zabránění (minimalizaci) rizika spáchání protiprávního činu osobami uvedeným v § 8 odst. 1 topo

Topo zároveň upravuje institut „účinné lítosti“ pro některé trestné činy. Podle § 11 odst. 1 topo platí, že „Trestní odpovědnost právnické osoby zaniká, jestliže dobrovolně upustila od dalšího protiprávního jednání a

a) odstranila nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, anebo škodlivému následku zamezila nebo škodlivý následek napravila, nebo

b) učinila státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu o trestném činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, mohlo být ještě odstraněno nebo škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno.“

Rozdíl mezi vyviněním právnické osoby podle § 8 odst. 5 topo a účinnou lítostí podle § 11 odst. 1 topo spočívá v tom, že v případě vyvinění (exkulpace) dochází k zániku trestnosti právnické osoby, a trestný čin jí vůbec nemůže být přičítán. V případě účinné lítosti k trestnému činu právnické osoby došlo, právnická osoba však upustí od další (totožné) trestné činnosti a odstraní následky svého činu nebo o něm učiní oznámení.

Zákon nezná definici spojení „vynaložení veškerého úsilí, které bylo možné na právnické osobě spravedlivě požadovat“. Nejvyšší státní zastupitelství pod uvedeným pojmem chápe „tvorbu, uplatňování a prosazování účinných opatření, jejichž smyslem je zvládnout existující a budoucí rizika vyvolávající, usnadňující nebo podporující páchaní trestných činů, které mohou být právnické osobě přičítány a tím zamezit spáchání trestného činu“².

RBP jako právnická osoba dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, v platném znění, se může rovněž vyvinít z odpovědnosti za přestupek.

§ 21 odst. 1 zákona o přestupcích stanoví že *Právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. Zároveň se právnická osoba nemůže odpovědnosti za přestupek zprostit, jestliže z její strany nebyla vykonávána povinná nebo potřebná kontrola nad fyzickou osobou, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě, nebo nebyla učiněna nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení přestupku.*

² Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce právní úpravou pro státní zástupce. Třetí, přepracované vydání. Listopad 2020. Nejvyšší státní zastupitelství. 1 SL 113/2020.

4. Předmět Programu

Na základě výše uvedeného RBP zavádí tento Program, který je komplexním systémem interních opatření a postupů, jejichž účelem je zabránit spáchání trestného činu nebo přestupku či jiného neetického jednání, identifikace závadného jednání a odvracení následků tohoto jednání.

RBP usiluje o maximální možnou snahu k nulové toleranci ke spáchání trestné činnosti, přestupku či jiného neetického jednání a toto jednání vyžaduje nejen po vedení RBP a zaměstnancích v rámci RBP, ale i po svých obchodních a jiných smluvních partnerech.

Programem vedení RBP explicitně přijímá závazek, že RBP bude vykonávat svou činnost v souladu s právním řádem a také s etickými požadavky, přičemž prostřednictvím Programu vytváří základní rámec pro uplatňování jednotlivých pravidel přijatých na základě dotčených interních předpisů za účelem trvalého zajištění legálního a etického jednání a chování RBP a jejich zaměstnanců.

Z obecného pohledu tento program na ochranu před odpovědností právnické osoby za trestný čin nebo přestupek upravuje **předmět Programu**, a to tak, že:

- formuluje obecné cíle RBP v rámci Programu
- zavádí komplexní systém preventivních prostředků, detekčních prostředků nebo reakčních prostředků, přijatých dle interních předpisů
- zaručuje seznámení se s tímto programem uvnitř i vně RBP
- určuje zodpovědné osoby
- určuje postupy odhalování, oznamování, zabránění závadného jednání a minimalizace následků.

5. Systém Programu

Systém Programu tvoří především následující základní interní směrnice, zavedené v RBP, které upravují jednotlivé prostředky prevence, detekce nebo reakce přijaté za účelem předcházení porušení „compliance“ pravidel, zejména:

- Vnitřní kontrolní a řídicí systém a systém řízení rizik
- Etický kodex
- Ochrana osobních údajů
- Protikorupční pravidla.

Všechna vydaná akta řízení (příkazy výkonného ředitele, směrnice, metodické pokyny a/nebo sdělení) jsou publikována na Intranetu RBP, kde se s nimi mohou zaměstnanci RBP seznámit.

6. Jednotlivá opatření Programu

Účelem dostatečných interních opatření je nastavit interní procesy s využitím různých interních opatření – prostředky compliance programu. RBP provedla volbu jednotlivých prostředků dle principu proporcionality, který představuje požadavek, aby při stanovení jednotlivých prostředků vzala konkrétní právnická osoba v úvahu svá specifika, velikost, strukturu, předmět podnikání (činnosti) a další rizika. Převážná většina opatření jsou **opatření preventivní**, která

mají za cíl protiprávnímu jednání **předcházet**. Tato opatření směřují na vyloučení a omezení všech možných faktorů, které by mohly vést, každý sám o sobě nebo ve vzájemné součinnosti, ke spáchání trestného činu.

Stejně významnou roli pak hrají **opatření detekční**, která prosazují faktory vedoucí k postihu protiprávního činu, který by měl být právníkovi osobě přičítán. Nastavená detekční opatření RBP počítají i s možností pouhé přípravy trestného činu nebo pokusu o trestný čin ze strany zaměstnance.

V neposlední řadě je nutno nastavit **opatření reaktivní**, jejichž smyslem je odvrátit následky již spáchaného trestného činu, a to včetně vynucení postihu takového protiprávního činu včetně pracovníprávních důsledků.

Jednotlivé prostředky Programu se, s ohledem na výše uvedené odůvodnění, dělí do následujících kategorií:

A) Preventivní opatření

Prevencí se rozumí opatření k zamezení či snížení rizika porušení compliance pravidel. Cílem prevence je snížení rizika porušení „compliance“ pravidel a předcházení jejich porušování. Preventivní prostředky a jejich základní obsah, zavedené dle interních předpisů v rámci RBP, jsou uvedeny podrobně v příloze k této Směrnici a jsou jimi zejména:

- Vnitřní kontrolní a řídicí systém a systém řízení rizik
- Etický kodex
- Registr darů
- Due dilligence obchodních partnerů a smluv
- Interní protikorupční program apod.

B) Detekční opatření

Detekcí se rozumí zjištění porušení „compliance“ pravidel prostřednictvím interních zdrojů, interních kontrol a auditů nebo externími prověrkami a audity. Detekční prostředky a jejich základní obsah, zavedené dle interních předpisů v rámci RBP jsou zejména:

- Komise pro šetření podnětů
- Interní kontrolní a auditní program

C) Reaktivní opatření

Reakcí se rozumí připravenost a schopnost právníké osoby adekvátně reagovat na porušení compliance pravidel. Program upravuje jednak následky porušení a jednak nápravná opatření. Reakční prostředky a jejich základní obsah, zavedené dle interních předpisů v rámci RBP, jsou uvedeny podrobně v příloze k této Směrnici v přehledu, a to zejména:

- Pravidla pro interní šetření podnětů dle Etického kodexu RBP
- Škodní komise RBP
- Ombudsman RBP

7. Analýza rizikových činností v rámci RBP dle topo

S výjimkou právnických osob uvedených v § 6 topo, mezi které RBP nepatří, mohou být přičteny v zásadě veškeré trestné činy uvedené v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění (dále „TrZ“), s výjimkou těch trestných činů, které jsou uvedeny v § 7 topo.³

RBP proto nastavuje Program na základě stanovených **rizik**, kterým je RBP vystavena při realizaci své činnosti, především v oblasti trestněprávní. Zároveň musí RBP zajistit průběžné hodnocení nastavených rizik.

V této souvislosti RBP v zájmu prevence vytypovala určité **oblasti trestných činů**, které jsou nejvíce rizikové z pohledu činnosti a specifického postavení Pojišťovny, a to zejména:

- trestné činy související se správou majetku
- korupční trestné činy
- trestné činy hospodářské a trestné činy související s veřejnými zakázkami
- další vybrané trestné činy.

V příloze k této Směrnici je uveden popis konkrétních skutkových podstat trestných činů, se kterými se zaměstnanci RBP musejí seznámit, aby tyto trestné činy znali a především správně porozuměli jejich skutkovým podstatám a byli tak schopni se v rámci své činnosti vyvarovat spáchání takového trestného činu, popř. jej odhalit a nahlásit vedení RBP.

Zároveň je vhodné v souladu s příslušnou interní směrnicí RBP (Řízení rizik), týkající se prevence a analýzy rizik, vést a hodnotit vytypovaná rizika v rámci prevence proti trestné činnosti související s RBP, jak je uvedeno v příloze k této Směrnici.

Systematickým vyhodnocováním rizik v oblasti Programu je pověřen útvar ředitele právní služby. Pokud není stanoveno jinak, probíhá vyhodnocení rizik v rámci trestní odpovědnosti RBP minimálně 1x ročně a je předkládáno způsob a v termínu uvedeném v poslední odrážce bodu 8. Programu.

8. Odpovědnosti a pravomoci v Programu

Pokud není v Programu či v jiném vnitřním předpise uvedeno jinak v rámci konkrétních oblastí, kde mohou být odpovědnosti a kompetence uloženy konkrétním vedoucím zaměstnancům, hlavním odpovědným útvarem za realizaci Programu v případě řešení Závažných protiprávních jednání je úsek ředitele právní služby.

³ Výchet trestných činů, u kterých je trestní odpovědnost právnické osoby vyloučena zahrnuje dvacet jedna konkrétně vyjmenovaných a třicet dalších trestných činů uvedených obecně. Právnická osoba se tak může dopustit všech trestných činů s výjimkou padesáti jedna uvedených v TrZ. Trestné činy proti branné povinnosti nebo trestné činy vojenské (které jsou uvedeny v § 7 topo) nejsou příliš frekventované a v případě RBP pak nepřicházejí v úvahu. S ohledem na tuto skutečnost lze učinit závěr, že trestní odpovědnost právnické osoby je vyloučena u dvaceti jednoho trestných činů uvedených v TrZ, z celkových 293.

Compliance officer v RBP je pověřený zaměstnanec útvaru právní služby, který má v rámci Programu následující kompetence a odpovědnosti:

- má hlavní odpovědnost za přijetí, aktualizaci a dodržování pravidel Programu
- má právo na poskytnutí součinnosti ze strany zaměstnanců či vedení RBP, kteří jsou mu povinni bez zbytečného odkladu poskytnout tuto součinnost při řešení úkolů v rámci Programu
- má právo dávat závazné pokyny v rámci plnění úkolů Programu
- prověřuje oznámená Závažná protiprávní jednání dle Programu (nad rámec oznámení dle Etického kodexu RBP, která řeší Komise pro šetření podnětů), včetně zpracování zprávy k jejich prověření
- spolupracuje při objasňování porušení pravidel Programu s příslušnými státními orgány
- oznamuje závažné protiprávní jednání příslušnému orgánu činnému v trestním řízení
- navrhuje vedení RBP opatření ke zjednání nápravy, eliminaci rizik
- zajišťuje pravidelná školení dotčených osob v rámci Programu.
- průběžně zajišťuje vyhodnocování rizik v oblasti Programu jednotlivými úseky RBP
- jedenkrát ročně, vždy nejpozději do 31. 3. příslušného roku předkládá vedení RBP písemné zprávu zaměřenou na plnění programu za předcházející rok.

9. Povinnosti zaměstnanců v rámci Programu

Zaměstnanci RBP jsou povinni dodržovat pravidla stanovená na základě všech interních předpisů tvořících Program a především pro případ Závažných protiprávních jednání mají povinnosti nad rámec pravidel přijatých v Etickém kodexu RBP:

- **seznámení:** zaměstnanci jsou povinni seznámit se se všemi interními předpisy dotýkajícími se Programu, včetně všech jejich aktualizací
- **kontrola:** vedoucí zaměstnanci jsou rovněž povinni průkazně kontrolovat, jestli se touto problematikou seznámili jejich podřízení zaměstnanci v rámci své působnosti, alespoň 1x ročně
- **jednání:** zaměstnanci jsou povinni vždy jednat v souladu s právním řádem České republiky, popř. nařízenými EU a transponovanými Směrnicemi EU a dodržovat tyto předpisy
- **školení:** zaměstnanci jsou povinni pravidelně se účastnit školení organizovaných RBP na téma Programu
- **předcházení:** zaměstnanci musí předcházet vzniku jakéhokoliv protiprávního jednání v rámci RBP
- **oznámení:** v případě odhalení jakéhokoliv protiprávního jednání (včetně pokusu nebo návodu) je zaměstnanec toto zjištění povinen oznámit dle pravidel Programu
- **opatření k zabránění:** pokud hrozí nebezpečí nebo škoda, jsou zaměstnanci povinni přijmout adekvátní opatření k zabránění takovému jednání
- **náprava:** v případě vzniku takového protiprávního jednání jsou zaměstnanci povinni učinit veškeré kroky ke zjednání nápravy a odstranění škody vůči RBP a třetím osobám
- součástí Programu je rovněž **protikorupční program**, který zaměstnanci RBP musí dodržovat.

Výše uvedené povinnosti zaměstnanců rovněž dopadají v celém rozsahu i na **vedení RBP**, jakož i všechny vedoucí zaměstnance uvedené v § 11 zákona č. 260/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění.

10. Závazky RBP v rámci Programu

Pokud není v ostatních vnitřních aktech řízení RBP uvedeno jinak, platí v rámci Programu následující obecné postupy, kterými se RBP zavazuje řídit a prostřednictvím odpovědných osob uvedených dle této Směrnice realizovat v praxi:

1. RBP se zavazuje prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob tuto Směrnici **aktualizovat**, a to zejména v případě změn legislativy nebo podstatných změn ve své činnosti
2. RBP si je vědoma hlavních **rizikových oblastí** v rámci své činnosti, kterými jsou především správa majetku, veřejné zakázky a v rámci těchto vymezených oblastí se zavazuje dbát na prevenci předcházení nežádoucího protiprávního jednání a seznámit dotčené zaměstnance a další osoby se specifiky vybraných trestných činů
3. RBP přijala řadu **preventivních, detekčních a reakčních opatření** za účelem eliminace protiprávního jednání v rámci RBP, které se zavazuje prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob aktualizovat a důsledně dbát na jejich dodržování, především ze strany zaměstnanců
4. RBP se v rámci Programu pravidelně a systematicky zavazuje prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob **vyhodnocovat rizika** z důvodu prevence proti spáchání trestných činů dle topo, či dalších protiprávních jednání
5. RBP klade důraz na to, aby dotčené osoby, tj. zaměstnanci RBP, vedení RBP a další osoby byly prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob srozumitelně a prokazatelně **seznámeny** s pravidly compliance v rámci RBP a jejími změnami (např. prostřednictvím intranetu, webových stránek, porad či školení apod.)
6. V této souvislosti se RBP v rámci Programu zavazuje zajistit prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob pravidelná **školení**
7. RBP zřídila **systém oznamování** závažných protiprávních jednání dle Programu (nad rámec možností uvedených v Etickém kodexu RBP) na Compliance officera
8. RBP se zavazuje zajistit prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob důsledné **prověření** přijatých podnětů na závažné protiprávní jednání v rámci RBP dle Programu a zpracovat **zprávu o jejich prověření**
9. RBP se dále zavazuje přijmout prostřednictvím výše uvedených zodpovědných osob **nezbytná opatření**, pokud z provedeného vyšetřování vyplývá podezření na porušení pravidel Programu

10. V případě závažného protiprávního jednání RBP dbá, aby zodpovědná osoba dle pravidel Programu **oznámila** takové jednání orgánu činnému v trestním řízení nebo jinému dotčenému orgánu státní správy

11. RBP komplexně monitoruje fungování Programu s tím, že min. 1x ročně bude výše uvedenou zodpovědnou osobou vytvořena **komplexní zpráva**, kde bude přehled a popis oznámení na porušení Programu, jejich řešení a přijatá opatření, popis vyhodnocení sledovaných rizik v rámci Programu, návrhy opatření ke zlepšení Programu apod. Zpráva bude předložena poradě vedení RBP a dozorčí radě RBP.

11. Školení dle Programu

Pokud není v Programu, či v jiném vnitřním předpise uvedeno jinak v rámci konkrétních oblastí, musí být zajištěno prostřednictvím zodpovědných osob pravidelně se opakující školení pravidel uvedených v tomto Programu, všech zaměstnanců každé dva roky. Toto školení provádí **úsek ředitele právní služby**. Za organizaci těchto školení odpovídá personalista. Vedoucí zaměstnanci odpovídají za zajištění účasti svých podřízených na těchto školeních.

U nových zaměstnanců v rámci úvodního školení musí být nový zaměstnanec proškolen v oblasti základů Programu a Etického kodexu (tzv. **vstupní školení**). Tato školení jsou organizována **personalistkou**.

Pokud se v průběhu doby mezi školeními vyskytne zásadní změna topo nebo jiného relevantního právního předpisu České republiky, která bude mít dopad do pravidel Programu, bude tato změna komunikována prostřednictvím úseku ředitele právní služby jako písemná informace na interních poradách jednotlivých odborných útvarů, ze kterých bude vytvořen zápis, podepsaný jejími účastníky.

V rámci výše uvedených školení jsou zaměstnanci informováni zejména o:

- o pravidlech Programu (včetně protikorupčních pravidlech, Etickém kodexu apod.)
- pravidlech oznamování protiprávních jednání
- typických oblastech trestných činů v rámci RBP
- o povinnostech zaměstnanců v rámci RBP.

Obsah školení a účast zaměstnanců na školení musí být řádně zadokumentována a dokumentace archivována dle příslušných vnitřních předpisů.

V rámci provedených školení je nutno zdůrazňovat také závažnost dodržování interních předpisů v rámci Programu a důsledky jejich porušování.

12. Oznamování Závažných protiprávních jednání

Všichni zaměstnanci jsou povinni důkladně posoudit jakékoliv jednání, které se odlišuje od standardního či předepsaného postupu dle interních směrnic a jakékoliv jednání vzbuzující podezření na porušení Programu oznámit dle níže uvedených pravidel.

Každý zaměstnanec je povinen oznámit jakékoli podezřelé či nelegální jednání způsobem uvedeným v Programu. Protože RBP zavedla pravidla pro podávání podnětů zaměstnanci

z důvodu neetického jednání zaměstnanců a pro jejich vyřízení na základě Etického kodexu RBP.

Avšak v případě odhalení jakéhokoliv závažného protiprávního jednání (včetně pokusu nebo návodu) je každý zaměstnanec povinen **oznámít** toto jednání rovněž přímo na Compliance officera. Zároveň, vyloučí-li z činnosti Komise pro šetření podnětů zavedené Etickým kodexem oznámení protiprávního jednání závažného charakteru, informuje Compliance officera.

Pokud zaměstnanci oznámí Závažné protiprávní jednání spáchané v rámci RBP, RBP oznamovatele nijak nepostihne, pokud oznamovatel není přímo pachatelem (spolupachatelem, organizátorem, návodcem nebo pomocníkem) protiprávního jednání. Zároveň se RBP zavazuje chránit osobní údaje oznamovatele. V ostatním postupu platí přiměřeně pravidla pro ochranu oznamovatelů stanovená Etickým kodexem RBP.

Jakákoliv třetí osoba (dodavatel, smluvní strana) může rovněž využít tohoto systému pro oznamování protiprávního jednání v rámci RBP.

Kontaktní údaje v rámci Programu jsou uvedeny v příloze k této Směrnici.

13. Prověřování porušení Programu

Účelem prověřování je zjistit a doložit veškeré dostupné informace k podezření na porušení Programu. Pokud není stanoveno na základě zvláštních interních předpisů jinak, provádí prověřování závažných protiprávních jednání Compliance officer.

O prověřování se připraví písemná zpráva (tzv. **Zpráva o prověřování souladu**). Součástí zprávy vedle popisu samotného skutku a jeho konkrétního prověření je návrh opatření k eliminaci následků. Pokud není stanoveno jinak, rozhoduje o navrhovaných opatření vedení RBP. K tomu se přiměřeně použije postup dle Etického kodexu RBP.

14. Nápravná opatření dle CCP

V případě zjištění porušení Programu jsou zodpovědné osoby povinny aktivně a účinně postupovat tak, aby byla přijata efektivní nápravná opatření, která by zabránila spáchání trestného činu nebo odvrátila jeho následek, popř. zabránila vzniku škody nebo škodlivý následek napravila.

V případě závažného protiprávního jednání dbá RBP na to, aby zodpovědná osoba dle pravidel Programu **oznámila takové jednání orgánu činném v trestním řízení** nebo jinému dotčenému orgánu státní správy, a to ideálně v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, mohlo být ještě odstraněno nebo škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno.

15. Následky porušení CCP

Každý zaměstnanec je povinen se seznámit s touto Směrnicí a v rozsahu uvedeném v této Směrnici plnit své povinnosti.

Porušení uvedených ustanovení může být považováno za porušení právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci zvláště hrubým způsobem s následnou možností vymáhání náhrady škody v případě, že jakákoliv škoda vznikne.

Výše uvedené povinnosti zaměstnanců rovněž dopadají v celém rozsahu i na vedení RBP.

16. Přílohy

Příloha č. 1 Jednotlivé prostředky a opatření Criminal compliance programu

Příloha č. 2 Registr a vyhodnocení potenciálních právních rizik

Příloha č. 3 Protikorupční program RBP, zdravotní pojišťovny

Příloha č. 4 Skutkové podstaty vybraných trestných činů a jejich výklad

Příloha č. 5 Oznamování

Příloha č. 6 Čestné prohlášení

17. Závěrečná ustanovení

S touto směrnicí je povinen seznámit se každý zaměstnanec RBP. Zároveň jsou tyto zásady dostupné veřejnosti, obchodním a smluvním partnerům.

Pro splnění výše uvedeného účelu je tato směrnice uveřejněna jednak na intranetu Intranetu RBP a jednak na jejích webových stránkách www.rbp213.cz

Všichni vedoucí zaměstnanci se seznámí a podepíší, že byli s Programem řádně seznámeni a poučeni o svých právech a povinnostech z toho vyplývajících, jak je uvedeno v příloze k této Směrnici nebo obdobným způsobem.

Protikorupční program RBP, zdravotní pojišťovny

Cílem Protikorupčního programu RBP, zdravotní pojišťovny (dále jen „Protikorupční program“) je odstranění možného rizika vzniku trestní odpovědnosti RBP v návaznosti na přijetí zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, zejména zákona č. 183/2016 Sb., kterým se mění zákon o trestní odpovědnosti právnických osob.

Všichni zaměstnanci RBP jsou povinni předcházet riziku trestní odpovědnosti RBP zejména tím, že si budou počínat tak, aby svým chováním a jednáním nenarušovali její oprávněné zájmy, nepoškozovali její postavení a dobré jméno. Všichni zaměstnanci RBP jsou povinni **bezvýhradně dodržovat právní předpisy a vnitřní normy a ostatní vnitřní dokumenty RBP**. Žádný ze zaměstnanců RBP nepřipustí jednání, při němž by byly poškozovány její zájmy, oprávněné zájmy klientů, zaměstnanců nebo obchodních partnerů.

RBP jako součást Criminal compliance programu (dále „**CCP**“) za účelem zvýšení funkčnosti a zajištění efektivity protikorupčních opatření a neetického jednání, stanovuje základní **cíle své protikorupční politiky**, a to:

- RBP v žádném případě netoleruje korupční nebo úplatkářské jednání
- RBP informuje o přijatých protikorupčních pravidlech,
- v případě výskytu nežádoucího jednání proti němu RBP důrazně zakročí a následně přijme adekvátní opatření.

Protikorupční program RBP tvoří tyto **interní předpisy**:

- Criminal compliance program RBP, který, mj. stanoví pravidla Criminal compliance programu),
- Etický kodex RBP, který, mj. stanoví pravidla pro oznamovatele,
- Zákaz konkurence při jiné výdělečné činnosti, Organizační řád a Organizační členění odborných úseků řízení, které, mj. stanoví pravidla pro nezneužití funkce nebo postavení vybraných zaměstnanců,
- Zásady uzavírání obchodních smluv a Zásady pro zadávání veřejných zakázek, které, mj. stanoví povinnosti zaměstnanců při výběru dodavatelů a vedení výběrového řízení,
- Registr darů, který je upraven v Etickém kodexu RBP a který stanoví pravidla evidence přijatých darů zaměstnanci RBP
- Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu, jejíž postavení a činnost upravuje Postup při posuzování a schvalování žádostí o finanční nebo materiální podporu.

Za protikorupční politiku RBP je odpovědný úsek ředitele pro právní službu, není-li ve výše uvedených aktech řízení stanoveno jinak.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění, uvádí v §§ 331 – 333 trestné činy, které se označují jako korupční. Skutkové podstaty, výklad a vysvětlení těchto trestných činů je uveden v příloze k CCP. Jedná se o:

- přijetí úplatku,

- podplácení,
- trestný čin nepřímé úplatkářství.

Přijetí úplatku a podplácení jsou trestné činy páchané v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu.⁴ Korupci lze postihnout také v soukromoprávní sféře, pokud k ní došlo v souvislosti s podnikatelskou činností (ať již podpláceného, podplácející či jiné osoby).

V rámci Protikorupčního programu RBP byly identifikovány základní varovné **signály korupčního jednání**, kterými se rozumí nestandardní projevy zaměstnanců (jejich chování) nebo jiných osob (dále jen „**Zaměstnanci**“):

- nákladný životní styl Zaměstnanců neodpovídající jejich příjmům
- výkon jiné výdělečné činnosti, která je obdobná s činností RBP nebo totožná s činností, kterou zaměstnanec vykonává v rámci pracovněprávního vztahu k RBP, kterou vykonává bez předchozího souhlasu RBP
- tolerování protiprávního jednání, nerespektování nebo obcházení pravidel a existence odchylek oproti nastaveným postupům,
- pokus ovlivňovat rozhodnutí v rámci výběrového řízení,
- střet zájmů (při kterém je např. rodinný příslušník zaměstnancem dodavatele)
- uzavření smlouvy bez řádného výběrového řízení nebo na základě výběrového řízení realizovaného jen fiktivně
- nepřiměřené náklady nebo nadhodnocená cena, nestandardní požadavky na dodávky zboží nebo např. oprav,
- nestandardní chování člena výběrové komise (neprofesionální, kamarádské chování, nestandardní komunikace),
- preferování ústní dohody mimo písemný záznam,
- zneužití informací zaměstnancem v neprospěch RBP.

Zaměstnanci mají stanoveny následující **povinnosti**:

- vyvarovat se všech výše uvedených podezřelých jednání v rámci RBP a
- v případě jejich výskytu na ně RBP upozornit, a to postupem dle CCP.

RBP stanoví následující **protikorupční postupy**, které jsou závazné pro zaměstnance RBP v rozsahu jejich kompetencí a povinností:

- závazek vedení k protikorupční politice
- školení zaměstnanců
- due dilligence obchodních partnerů (včetně identifikace, kontrola kvalifikace, zdůvodnění využití obchodního partnera)
- výběrová řízení vedená dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů a interních aktů řízení upravujících tuto oblast
- prověřování a kontrola Protikorupčního programu oznamování podezření na korupční jednání dle CCCP
- pravidelné vyhodnocování protikorupčních rizik dle přílohy k CCP.

⁴ Judikatura obstaráváním věcí obecného zájmu rozumí obstarávání všech úkolů, na jejichž plnění má zájem celá společnost, nebo alespoň větší skupina občanů. Jde nejen o činnost na úseku státní správy, ale i v oblasti uspokojování potřeb materiálních, zdravotních, kulturních, apod.

RBP zároveň prostřednictvím personalisty bude důkladně prověřovat zájemce o práci v RBP, zejména ve vedoucích a manažerských pozicích. Při prověřování těchto zájemců budou vždy dodrženy předpisy z pracovněprávní oblasti a z oblasti ochrany osobních údajů.

Všem smluvním a obchodním partnerům dává RBP na vědomí, že její zaměstnanci mají stanoveny interním předpisem zejména následující povinnosti týkající se **nezneužití jejich funkce** nebo postavení:

- zákaz zapojit se do činnosti, která by mohla být považována za vyhledávání nebo vymáhání mimořádných provizí, odměn či jiných problematických plateb, které jsou v rozporu s dobrými mravy a poctivým obchodním stykem a které by mohly poškodit dobré jméno RBP,
- nepřijímat od smluvních partnerů i konkurentů RBP žádné výhody a platby,
- nepřivlastnit si žádné finanční prostředky nebo majetek RBP a jeho smluvních partnerů,
- nevyužívat dobré jméno a pověst RBP k prosazení svých vlastních zájmů,
- nevyužívat svého postavení k poskytování výhod ze strany RBP či třetí osoby,
- zdržet se jednání, která by mohla vést ke střetu osobních zájmů se zájmy RBP.

Skutkové podstaty vybraných trestných činů a jejich výklad

V rámci Criminal compliance programu (dále jen „**Program**“) určuje RBP v zájmu prevence oblasti trestných činů, které jsou nejvíce rizikové z pohledu činnosti a specifického postavení RBP, a to zejména:

- Trestné činy související se správou majetku,
- Korupční trestné činy,
- Trestné činy v souvislosti s veřejnými zakázkami,
- Další vybrané trestné činy.

Cílem této přílohy je **seznámit** zaměstnance RBP s jednotlivými vybranými skutkovými podstatami trestných činů, aby tak byli schopni vyvarovat se jednak spáchání takového trestného činu a zároveň spáchání trestného činu třetí osobou odhalit a nahlásit RBP dle pravidel Programu, popř. zabránit jeho dokončení.

Skutkové podstaty jednotlivých trestných činů stanoví zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění (dále jen „**TrZ**“).

Uvedené trestné činy může spáchat fyzická, a až na uvedené výjimky, i právnická osoba, (dále jen „**pachatel**“).

1. Trestné činy související se správou majetku

1.1 Krádež

Trestného činu krádeže se podle § 205 odst. 1, 2 TrZ dopustí ten:

Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a

a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,

b) čin spáchá vloupáním,

c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,

d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo

e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob.

Podle § 205 odst. 3 bude přísněji potrestán pachatel, který takovým činem uvedeným výše způsobí větší škodu.

Podle § 205 odst. 4 a 5 TrZ bude přísněji potrestán pachatel, který jednáním uvedeným v § 205 odst. 1 a 2:

a) spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

d) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu.

Výklad k trestnému činu krádeže:

Pachatel dokoná trestný čin krádeže tím, že si zjedná možnost s věcí volně disponovat (přisvojí si cizí věc), tedy volně s ní nakládat s vyloučením jiné osoby. Škoda nikoli nepatrná představuje škodu nad 10 000 Kč. Vloupáním se ve smyslu § 121 TrZ rozumí vniknutí do uzavřeného prostoru listí, nedovoleným překonáním uzamčení nebo překonáním jiné jistící překážky s použitím síly. Větší škodu představuje škoda nejméně 100 000 Kč, značná škoda je škoda dosahující částky nejméně 1 000 000 Kč a škodou velkého rozsahu škoda dosahující částky nejméně 10 000 000 Kč.

U nejtěžších forem trestného činu krádeže je trestná rovněž příprava k tomuto činu.

1.2 Zpronevěra

Trestného činu zpronevěry se podle § 206 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

Výklad k trestnému činu zpronevěry:

Věc je pachateli svěřena, pokud byla pachateli odevzdána s tím, aby s věcí nakládal určitým způsobem. Ten, komu byla věc svěřena má právo a povinnost disponovat s věcí určitým způsobem. Svěřenou věcí je např. úschova, zástava, půjčka určité věci apod. Pachatel trestného činu zpronevěry nakládá s věcí v rozporu s účelem, pro který mu byla svěřena a obstará si takovým jednáním prospěch. Kvalifikované skutkové podstaty postihují přísněji zpronevěru provedenou závažnějším způsobem, a to obdobně jako u trestného činu krádeže.

1.3 Neoprávněné užívání cizí věci

Trestného činu neoprávněného užívání cizí věci se podle § 207 odst. 1 trestního zákoníku dopustí ten:

Kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat, nebo kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takové věci, které mu byly svěřeny, přechodně užívá.

Výklad k trestnému činu neoprávněného užívání cizí věci:

Trestný čin neoprávněného užívání cizí věci lze spáchat dvěma způsoby a znaky skutkové podstaty jsou dány alternativně, a to buď hodnotou věci nebo jejím charakterem (motorové vozidlo). Přechodné užívání znamená, že pachatel se zmocní předmětu útoku pouze dočasně, bez úmyslu užívat věc trvale.

1.4 Podvod

Trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1 TrZ se dopustí ten:

Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

Výklad k trestnému činu podvodu:

Podvod spočívá ve vyvolání nebo využití omylu jiné osoby nebo zamlčením podstatné skutečnosti. O podvod se jedná pouze tehdy, má-li uvedení v omyl nebo zamlčení podstatných skutečností směřovat ke zmenšení majetku, které má současně přinést obohacení pachatele nebo jiné osoby. Pachatel trestného činu podvodu útočí na cizí majetek.

Uvedení v omyl představuje jednání, kterým pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečností. V případě **využití omylu** pachatel sám nikoho v omyl neuvádí, ale využívá omylu k obohacení vlastního nebo třetí osoby.

Kvalifikované skutkové podstaty postihují přísněji zpronevěru provedenou závažnějším způsobem, a to obdobně jako u výše uvedených trestných činů. Stejně jako u výše uvedených trestných činů i zde je, v případě některých kvalifikovaných skutkových podstat, příprava trestná.

Vedle obecného trestného činu podvodu zná TrZ ještě:

- **Pojistný podvod** (§ 210 TrZ) – kdy pachatel útočí na ochranu pojistných vztahů zamlčením nebo uváděním nepravdivých či hrubě zkreslených údajů v souvislosti s uzavíráním a změnami pojistné smlouvy, likvidací pojistné události nebo uplatnění práva na pojistné plnění, příp. vyvolání či předstírání pojistné události. U tohoto trestného činu se v základní skutkové podstatě nevyžaduje způsobení škody, ale postačí samotné nesprávné uvedení údajů (nap. u likvidace škody, řešení pojistné události);
- **Úvěrový podvod** (§ 211 TrZ) – zamlčení nebo uvádění nepravdivých či hrubě zkreslených údajů v souvislosti se sjednáváním úvěrové smlouvy, příp. použití prostředků získaných účelovým úvěrem na jiný než určený účel. Stejně jako u pojistného podvodu se v základní skutkové podstatě nevyžaduje způsobení škody nebo obohacení se, ale postačí uvedení nepravdivých údajů;
- **Dotáčnický podvod** (§ 212 TrZ) – zamlčení nebo uvádění nepravdivých či hrubě zkreslených údajů v žádosti o poskytnutí dotace, příp. její využití na jiný než určený účel. Stejně jako u případů výše se nevyžaduje v základní skutkové podstatě způsobení škody nebo obohacení se.

1.5 Zatajení věci

Trestného činu zatajení věci podle § 219 odst. 1 TrZ se dopustí ten:

Kdo si přisvojí cizí věc nikoli nepatrné hodnoty, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné.

Výklad k trestnému činu zatajení věci:

Cizí věcí, nebo jinou majetkovou hodnotou, se rozumí věc, která nenáleží pachateli. Nalezenou věcí nebo jinou majetkovou hodnotou je taková, která je ztracená či zapomenutá a oprávněná osoba neví, kde ji hledat. Omylem se dostane věc do moci pachatele např. když je doručena nesprávnou adresou.

1.6 Porušení povinnosti při správě cizího majetku

Uvedeného trestného činu se podle § 220 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo poruší podle zákona mu uloženou nebo smluvně převzatou povinnost opatrovat nebo spravovat cizí majetek, a tím jinému způsobí škodu nikoli malou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

Výklad k trestnému činu porušení povinnosti při správě cizího majetku:

Tento trestný čin se vztahuje na osoby, kterým bylo svěřeno opatrování nebo správa cizího majetku. Uplatňuje se v případech, kdy není těmto osobám prokázáno obohacení, ale prokáže se jen způsobení škody na cizím majetku. Pachatel zde jinému způsobí škodu nikoli malou tím, že poruší podle zákona uloženou nebo smluvně převzatou povinnost spravovat cizí majetek.

Povinnost je uložena **zákonem** (rodiče vůči svým dětem, správce dědictví stanovený soudem, insolvenční správce ve vztahu k majetku úpadce, člen statutárního orgánu ve vztahu je společnosti, anebo **smlouvou** (advokát, notář, prokurista, zmocněnec na základě plné moci). Pachatelem nemůže být každý, ale pouze ten, kdo má povinnost spravovat záležitosti jiných osob, pokud má povinnost pečovat o jejich majetek nebo s ním nakládat.

2 Úplatkářství

2.1 Přijetí úplatku

Uvedeného trestného činu se podle § 331 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo

kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek.

2.2 Podplácení

Uvedeného trestného činu se podle § 332 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo sám nebo prostřednictvím jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu, nebo

kdo sám nebo prostřednictvím jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného.

2.3 Nepřímé úplatkářství

Uvedeného trestného činu se podle § 333 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo sám nebo prostřednictvím jiného žádá, dá si slíbit nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak již učinil.

Společný výklad pro úplatkářské trestné činy:

TrZ zde chrání zájem společnosti na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu a zájem na řádném výkonu podnikatelské činnosti.

Úplatkem (§ 334 odst. 1 TrZ) se rozumí neoprávněná výhoda (prospěch) spočívající v přímém majetkovém obohacení (např. peníze, prominutí dluhu) nebo jiném zvýhodnění (poskytnutí protislužby nebo nemajetkového prospěchu, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok. Zákon nestanoví žádnou hranici pro výši úplatku vyjádřitelnou v penězích. **Slibem úplatku** je vyjádření závazku poskytnout úplatek v budoucnu.

Obstarávání věcí obecného zájmu je činnost, při které jsou plněny úkoly na kterých má zájem zásadně celá společnost nebo větší skupina občanů. Obstarávání věcí obecného zájmu zahrnuje nejen rozhodovací činnost, ale i činnost, která pouze souvisí s plněním společensky významných úkolů. Obstaráváním věcí obecného zájmu také představuje dodržování pravidel hospodářské soutěže.

Korupce je postihována také v soukromoprávní sféře, pokud k ní došlo **v souvislosti s podnikáním**.

3 Trestné činy v souvislosti s veřejnými zakázkami

3.1 Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě

Uvedeného trestného činu se podle § 256 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch zjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníkovi dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů.

Citované ustanovení dopadá na jakoukoli veřejnou zakázku, veřejnou soutěž či veřejnou dražbu, resp. na souvislost s jejich zadáním.

3.2 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži

Uvedeného trestného činu se podle § 257 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo se dopustí pletich v souvislosti se zadáním veřejné zakázky nebo s veřejnou soutěží tím, že

- a) Istí nebo pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,*
- b) jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,*
- c) žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, nebo*
- d) na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem vyvíjí činnost směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu.*

3.3 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

Tohoto trestného činu se podle § 248 odst. 1 TrZ; dopustí ten:

Kdo v rozporu s jiným právním předpisem o veřejných zakázkách poruší závažným způsobem závazná pravidla zadávacího řízení

Společný výklad pro trestné činy v souvislosti s veřejnými zakázkami:

Tyto trestné činy spočívají v jednání, kterým pachatel v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou zjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníku dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů.

Pachatelem je pouze osoba, která má určité povinnosti v zadávacím řízení týkajícím se veřejné zakázky nebo při organizování veřejné soutěže nebo veřejné dražby.

4 Další vybrané trestné činy

4.1 Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby

Trestného činu se podle § 240 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb.

Výklad k trestnému činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby:

TrZ výslovně nevymezuje pojem **větší rozsah zkrácení daně, poplatku nebo jiné povinné platby**. Jedná se o zvláštní případ podvodu ve vztahu k platbě, které se oprávněnému subjektu – zejména státu – nedostalo a mělo dostat.

Daň je zákonem stanovená a státem vymahatelná platba, která je povinná a kterou stát vymáhá od právnických a fyzických osob, a to jednorázově nebo periodicky. Daň je příjmem státního rozpočtu, je jednostranná a nenároková, neboť stát nezaručuje, že by konkrétnímu poplatníkovi něco nějakým způsobem poskytl.

Clo je povinnou platbou odlišnou od daně, která se vybírá v souvislosti s dovozem nebo vývozem zboží (blíže zejm. zák. č. 242/2006, celní zákon, v platném znění).

Pojistné na sociální zabezpečení je pravidelná platba, na jejímž základě je později poskytováno sociální zabezpečení (blíže zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, v platném znění). **Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti** (blíže zák. č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, v platném znění) je jednou z částí odvodu na sociální zabezpečení, který odvádí do státního rozpočtu plátce pojistného na sociální zabezpečení.

Poplatky jsou platbo odváděnou ve prospěch oprávněného subjektu za poskytnutí určitých služeb nebo provedení určitých úkonů a dělí se na poplatky soudní, správní, místní a další.

Zkrácení znamená jednání pachatele, kterým úmyslně způsobí, že příslušný státní orgán vyměří povinnou platbu nižší, než je zákonem určená výše, nebo ji nevyměří vůbec.

4.2 Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby

Uvedeného trestného činu se podle § 241 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo ve větším rozsahu nesplní jako zaměstnavatel nebo plátce svoji zákonnou povinnost odvést za zaměstnance nebo jinou osobu daň, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistné na zdravotní pojištění.

Výklad k trestnému činu neodvedení daně, poplatku a podobné povinné platby:

Pachatelem tohoto trestného činu je **plátce** daně, uvedeného pojistného nebo uvedeného příspěvku, který vůbec nesplní svou povinnost odvést zmíněné platby, resp. jejich části za jiného. Pachatelem je výlučně zaměstnavatel (resp. jeho statutární orgán nebo odpovědný zaměstnanec, který má platby provést) jako plátce té části daně, pojistného nebo příspěvku, jejichž uhrazení zákon ukládá poplatníkovi – zaměstnanci. Pachatelem může být také právnická osoba.

Trestní odpovědnost za tento trestný čin zaniká, jestliže pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlašovat rozsudek (tzv. **účinná lítost**).

4.3 Nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení

Tohoto trestného činu se podle § 243 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo nesplní svoji zákonnou oznamovací povinnost vůči správci daně, a ohrozí tak ve větším rozsahu řádné a včasné stanovení daně jinému nebo její vymáhání od jiného.

Výklad k trestnému činu nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení:

Zákonná povinnost poskytovat informace správci daně je uvedena zejména v § 57 a násl. zák. č. 280/2009 Sb., daňového řádu, v platném znění. Dále je tímto zákonem stanovena povinnost poskytnout přiměřené prostředky a součinnost. Pachatelem může být také právnická osoba.

4.4 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže

Uvedeného trestného činu se podle § 248 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo poruší jiný právní předpis o nekalé soutěži tím, že se při účasti v hospodářské soutěži dopustí

- a) klamavé reklamy,*
- b) klamavého označování zboží a služeb,*
- c) vyvolávání nebezpečí záměny,*
- d) parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele,*
- e) podplácení,*
- f) zlehčování,*
- g) srovnávací reklamy,*
- h) porušování obchodního tajemství, nebo*
- i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí,*

a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Výklad k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže:

Tímto trestným činem se chrání zájem státu na dodržování pravidel hospodářské soutěže a dále zájem na dodržování pravidel zakazujících nekalou soutěž. Citovaný trestný čin obsahuje čtyři samostatné skutkové podstaty. **Generální klauzule nekalé soutěže** je obsažena v § 2976 zák. č. 89/2020, občanský zákoník, v platném znění.

4.5 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

Zmíněného trestného činu se podle § 254 odst. 1, 2 TrZ dopustí ten:

(1) Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen,

- *kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo*
- *kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají,*

a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně.

(2) Stejně bude potrestán,

- *kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje v podkladech sloužících pro zápis do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek anebo v takových podkladech zamlčí podstatné skutečnosti,*
- *kdo v podkladech sloužících pro vypracování znaleckého posudku, který se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo v takových podkladech zamlčí podstatné údaje, nebo*
- *kdo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že bez zbytečného odkladu nepodá návrh na zápis zákonem stanoveného údaje do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek nebo neuloží listinu do sbírky listin, ač je k tomu podle zákona nebo smlouvy povinen.*

Výklad k trestnému činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

Tímto trestným činem se chrání zájem státu na správnosti účetních dokladů, které slouží k přehledu o stavu hospodaření a majetku a správnost zápisu v obchodním rejstříku, nadačním rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností a rejstříků společenství vlastníků jednotek. Trestný čin spočívá v tom, že pachatel s účetními knihami, zápisy nebo jinými doklady sloužícími k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich

kontrole, nakládá způsobem uvedeným v odst. 1) a 2) a současně ohrozí majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně.

Pojmem **ohrožení majetkových práv** rozumíme ohrožení veškerých práv vztahujících se k majetku a stejně tak práva z jiných vztahů, které mají majetkový charakter (např. práva k cenným papírům, k obchodním podílům v obchodních společnostech a v družstvech, ke vkladu tichého společníka apod.).

4.6 Obecné ohrožení

Uvedeného trestného činu se podle § 272 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo úmyslně způsobí obecné nebezpečí tím, že vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo takové obecné nebezpečí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění.

Výklad k trestnému činu obecného ohrožení:

Tímto trestným činem se chrání zájem státu na ochraně života a zdraví lidí a cizího majetku. Klíčovým pojmem je **obecné ohrožení**, kterým rozumíme situaci, kdy v důsledku obecně nebezpečného jednání pachatele nastane **nebezpečí** smrti nebo těžké újmy na zdraví více osob nebo nebezpečí škody velkého rozsahu na cizím majetku. Soudní praxe se ustálila na počtu **7 osob** co do výkladu pojmu „více osob“. Škoda **velkého rozsahu** se rozumí škoda dosahující částky nejméně 10 000 000 Kč.

4.7 Křivé obvinění

Tohoto trestného činu se podle § 345 odst. 1 TrZ dopustí ten:

„(1) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání.“

Výklad k trestnému činu křivého obvinění:

Křivé obvinění se může týkat jen trestného činu, nikoli přestupku nebo jiného správního deliktu fyzické osoby. Lživě, resp. křivě obvinít lze někoho písemně či ústně, pokud tak pachatel učiní hromadně (např. v médiích), bude potrestán přísněji.

4.8 Padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu

Uvedeného trestného činu se podle § 350 dopustí ten:

Kdo padělá lékařskou zprávu, posudek nebo nález nebo podstatně změní jejich obsah v úmyslu užít je v řízení před orgánem sociálního zabezpečení anebo před jiným orgánem veřejné moci, v trestním, občanském nebo jiném soudním řízení, nebo kdo užije v řízení před orgánem sociálního zabezpečení nebo před jiným orgánem veřejné moci, v trestním, občanském nebo jiném soudním řízení takové zprávy, posudku nebo nálezu jako pravého.

Výklad k trestnému činu padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu:

Tento trestný čin postihuje jednak toho, kdo padělá lékařskou zprávu, posudek atd (tzv. **padělatel**) a dále toho, kdo takové zprávy užije. U tohoto trestného činu se nevyžaduje, aby pachatel dosáhl majetkového prospěchu užitím nepravdivé lékařské zprávy. Pokud by si padělatel později užití padělané zprávy rozmyslel, nemělo by to na jeho trestní odpovědnost vliv, neboť v tomto případě se neužije ustanovení o účinné lítosti.

Citované ustanovení **nerozlišuje účel** lékařské zprávy, posudku nebo nálezu, může se tedy jednat o tzv. neschopenku, potvrzení k řízení motorového vozidla apod.

4.9 Nepřekážení trestného činu

Uvedeného trestného činu se podle § 367 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá některý z taxativně vyjmenovaných trestných činů (např. trestný čin podvodu apod.) a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí.

Výklad k trestnému činu nepřekážení trestného činu:

Smyslem tohoto trestného činu je zejména zabránit spáchání vymezených trestných činů a chránit tak společnost před škodlivými následky trestných činů. Za tento trestný čin **neodpovídá ten**, kdo nemohl trestný čin překazit bez značných nesnází nebo aniž by sebe nebo osobu blízkou uvedl v nebezpečí smrti, ublížení na zdraví, jiné závažné újmy nebo trestního stíhání.

Překazit trestný čin je možné také prostřednictvím oznámení státnímu zástupci nebo Policii ČR.

4.10 Neoznámení trestného činu

Tohoto trestného činu se podle § 368 odst. 1 TrZ dopustí ten:

Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal některý z taxativně vyjmenovaných trestných činů (např. trestný čin podvodu apod.) a takový trestný čin neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.

Výklad k trestnému činu neoznámení trestného činu

Na rozdíl od trestného činu nepřekážení trestného činu dopadá tento trestný čin na situace, kdy se nějaký trestný čin, v zákoně taxativně vymezený již stal, dotyčná osoba – pachatel, o něm ví, ale neoznámí jej. Oznámení lze opět provést státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu.

Oznamování

V rámci CCP stanoví RBP následující jednotný postup pro oznamování nestandardního jednání:

- pro oznamování neetického jednání (dle Etického kodexu RBP)
- pro oznamování závažného protiprávního jednání (dle CCP)
- postup při prověřování učiněných oznámení
- kontaktní údaje RBP.

A) Oznamování

Oznamovatelem je každý zaměstnanec nebo statutární orgán RBP a také jakákoliv třetí osoba (např. smluvní partner).

Oznamování neetického jednání zaměstnancem se řeší podle postupu dle Etického kodexu RBP.

Oznamování závažného protiprávního jednání se řeší podle postupu dle CCP, tj. v případě odhalení jakéhokoliv závažného protiprávního jednání (včetně organizátorství, návodu a pomoci) je zaměstnanec povinen oznámit toto jednání napřímo Compliance officerovi.

2) Postup při prověřování oznámení

Oznámení neetického jednání řeší dle Etického kodexu RBP **Komise pro podávání podnětů**.

Osobou pověřenou pro oznamování a prověřování závažného protiprávního jednání dle CCP je **Compliance officer**.

3) Kontaktní údaje na Compliance officera

V případě oznámení závažných protiprávních jednání kontaktujte:

- e-mailem na adresu compliance@rbp-zp.cz
- písemně na adresu RBP – Michálkovická 967/108, Slezská Ostrava, 710 00 Ostrava, k rukám Compliance officera
- telefonicky na Compliance officera: bude doplněno dle pověření konkrétního zaměstnance ředitelem právní služby

Čestné prohlášení

Já, níže uvedený/á, prohlašuji, že jsem se řádně a úplně seznámil/a se zásadami Criminal compliance programu RBP a všech jeho příloh a rozumím mu, konkrétně pak zejména s těmito vnitřními předpisy a jejich změnami:

- Crimininal Compliance Programu (CCP)
- Protikorupčním programem
- Etickým kodexem RBP
- Pravidly Registru darů.

Jsem si vědom/a, že zásady a pravidla obsažená v těchto vnitřních předpisech jsou pro mě závazné a zavazuji se je plně dodržovat. Kromě dodržování těchto zásad a pravidel se také zavazuji pravidelně se seznamovat s obsahem těchto vnitřních předpisů, jakož všech částí CCP RBP.

Dále prohlašuji, že jsem si vědom/a toho, že mé jednání může být za určitých podmínek vymezených v právních předpisech přičítáno RBP a může způsobit vznik trestní odpovědnosti RBP jako právnické osoby za trestné činy podle zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, v platném znění nebo přestupku dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, v platném znění.

Prohlašuji, že budu vždy jednat v souladu se CCP RBP a dodržovat veškeré právní a vnitřní předpisy a postupy a zároveň si nejsem vědom/a žádných nastalých či hrozících porušení těchto zásad. Pokud se o jakémkoli takovém porušení dozvím, zavazuji se o něm informovat některým ze způsobů stanovených v CCP.

Zároveň prohlašuji, že neexistují žádné skutečnosti, které by byly v rozporu s tímto čestným prohlášením.

Níže uvádím skutečnosti, které nejsou v souladu s tímto čestným prohlášením:

.....

V dne

.....
Jméno a příjmení
pracovní pozice